

Romani CRISS

Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii

Str. Buzesti nr.19, sector 1
Bucuresti, cod postal 011011
Telefon: 021 3107070
021 3107060
Fax: 0318157623
office@romanicriss.org
www.romanicriss.org

Catre: Ministerul Administrației și Internelor
In atentie: domnului Traian Igaș –Ministru

Catre: Institutul Național de Statistică
In atentie: domnului Vergil Voineagu – Președinte

Sub: *Propuneri pentru eficientizarea colectării datelor cu privire la apartenența etnică a populației cu ocazia Recensământului*

STIMAȚI DOMNI,

În data de 24 septembrie 2010, la sediul Institutului Național de Statistică a avut loc o întâlnire la care au participat reprezentanți ai Ministerului Administrației și Internelor, ai Agenției Naționale pentru Romi, ai Institutului Național de Statistică, ai Romani CRISS și ai Alianței Civice a Romilor din România.

Întâlnirea a vizat identificarea modalităților de implicare a organizațiilor neguvernamentale în procesul de recenzie care se va realiza cu ocazia desfășurării Recensământului Populației și Gospodăriilor în anul 2011.

Cu această ocazie, dorim să vă mulțumim pentru promptitudinea cu care ați răspuns solicitării noastre de a organiza o serie de întâlniri comune precum și pentru deschiderea avută pe parcursul celor două întâlniri derulate până în prezent. Ne manifestăm totodată speranța că această colaborare va fi de durată și că se va dovedi fructuoasă.

După cum cunoașteți, între numărul de cetățeni români de etnie romă declarați la recensămintele oficiale efectuate în 1992 și 2002 și numărul estimat de diferite organizații neguvernamentale și interguvernamentale există o discrepanță majoră. Astfel, dacă recensământul din 1992 a aratat ca 401.087 cetățeni români s-au declarat a fi de etnie romă, recensământul din 2002 a relevat o creștere, numărul ajungând la 535.250. Cu toate acestea, există în continuare o diferență substanțială față de estimările unor organisme precum Comisia Europeană care arată că în România trăiesc între 1.8 și 2.5 milioane de romi.¹

Facem precizarea că situația nu este prezentă numai în România, alte state europene confruntându-se cu același tip de probleme. Memoria deportării și persecuțiilor din timpul celui de al doilea război mondial, dorința de a evita stigmatizarea și efectul de dezirabilitate socială specific interviurilor sunt câteva din motivele care contribuie la subreprezentarea romilor în cadrul Recensământului.

¹ A se vedea Comisia Europeană, Raport de progres, 2004.

În scopul de a limita aceste probleme, Romani CRISS a fost unul dintre actorii sociali care au dus la apariția Ordonanței Guvernului 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și a actelor normative ce privesc Strategia de îmbunătățire a situației romilor.

Menționăm totuși că, din experiența noastră, a reieșit și existența unor obstacole administrative, cum ar fi presiunea exercitată de unele autorități locale asupra romilor de a nu își declara etnia, atitudinea unora dintre recenzorii care au sugerat unor persoane să nu își declare apartenența la etnia romă pentru a nu avea de suferit în viitor, existența unor întrebări insuficient de clare în chestionar etc.

În acest sens, având în vedere experiența organizației noastre în lucrul cu comunitățile de romi, precum și Hotărârea Guvernului nr. 1502 din 2 decembrie 2009 (art 7, alin. 1), Romani CRISS propune următoarele soluții menite să conducă la o recenzare cât mai corectă și apropiată de realitate a numărului de romi:

- 1. Enumerarea, în mod explicit, a tuturor etnilor recunoscute în România, în momentul adresării întrebării din chestionar „cărei etnii consideră persoana că îi aparține”, astfel încât persoana recenzată să poată să opteze, în mod informat, pentru etnia a cărei apartenență o declară.**

În lipsa acestei enumerări explicite persoanei recenzate i se poate induce ideea că nu există o astfel de opțiune, singura etnie fiind cea majoritară. Acest lucru este cu atât mai real în cazul romilor, având în vedere că mulți dintre romi nu au o educație formală avansată, au un acces limitat la informații sau nu sunt familiarizați cu scopul și modul de derulare a recensământului.

- 2. Participarea organizațiilor nonguvernamentale apolitice, cu observatori, pe lângă toate comisiile județene, ale municipiului București, municipale, ale sectoarelor municipiului București, orașenești, comunale și Comisia Centrală, pe perioada recensământului populației și locuințelor din 2011.**

Scopul participării în calitate de observatori pe lângă comisiile enumerate anterior îl reprezintă îmbunătățirea desfășurării procesului de recenzare, precum și raportarea eventualelor incidente de către persoanele ce însoțesc recenzorii pe teren. În plus, cooperarea autorităților cu organizații nonguvernamentale apolitice este de natură să conducă și la creșterea credibilității de care se bucură efectuarea recensământului.

- 3. Însoțirea recenzorilor în comunitățile de romi de către reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale.**

Observatorii din partea societății civile vor monitoriza interacțiunile dintre operatorii de teren și persoanele intervievate, urmărind procesul de colectare a datelor și identificarea unor posibile disfuncționalități. Observațiile vor fi trimise către Institutul Național de Statistică și vor permite îmbunătățirea acurateții recensământului viitor. Observatorii nu vor interveni în interviu și nu vor colecta niciun fel de informații de la respondenți.

- 4. Participarea membrilor organizațiilor nonguvernamentale apolitice la ședințele de pregătire cu recenzorii în care se prezintă chestionarele ce urmează a fi utilizate în procesul de recenzare.**

Deși regulamentul și legislația în vigoare stipulează ilegalitatea influențării răspunsurilor celor recenzati, în fapt, cu ocazia declarării etniei, pentru a arăta bunăvoința față de romi sau din alte motive, unii recenzori au sugerat acestora să nu se declare de etnie romă.

Scopul participării organizațiilor neguvernamentale apolitice la aceste sesiuni de pregătire este de a elabora și oferi recenzorilor informații utile (ex. prin intermediul unor pliante și/sau a unui suport de curs) cu privire la comunitățile de romi și la legislația în vigoare cu privire la declararea etniei.

De asemenea, vă rugăm să ne oferiți spre consultare ghidul de colectare a datelor pentru uzul operatorilor de teren, instrucțiunile cu privire la formularea întrebărilor și înregistrarea răspunsurilor, precum și variantele de răspuns pentru fiecare întrebare din "Formularul individual".

Vă mulțumim pentru sprijin!

Cu stimă,
Margareta Matache

Director executiv
Romani CRISS

Romani CRISS - Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii este o organizatie non-guvernamentala care militeaza pentru apararea si respectarea drepturilor omului, in general, si ale minoritatii romilor, in special. In 2008, Romani CRISS a obținut statutul Consiliul Economic și Social (ECOSOC) al ONU, fiind prima organizație de romi din România și a cincea din țara noastră care obține statutul consultativ ECOSOC. De la înființarea în 1993, Romani CRISS a dezvoltat relații pe termen lung cu comunitățile de romi și autorități din întreaga țară, cu organizații interguvernamentale, cu parteneri ai societății civile din țară sau străinătate, precum și cu donatori, relații susținute printr-o comunicare strânsă, transparență instituțională și advocacy. Romani CRISS combină militantismul civic local cu influențarea și monitorizarea de programe de politici publice care se adresează romilor, din perspectiva drepturilor omului și a drepturilor minorităților.